

Werkprogramma

tegen stagediscriminatie

hoger onderwijs

Waarom het werkprogramma tegen stagediscriminatie?

Voor veel studenten in het hoger onderwijs is stagediscriminatie de dagelijkse realiteit. Studenten kunnen moeilijk een stageplaats bemachtigen of krijgen te maken met discriminatie tijdens een stage. Op 13 juli 2022 is het Manifest tegen stagediscriminatie in het hoger onderwijs ondertekend door hogescholen, universiteiten, werkgevers, studentenorganisaties, ministerie van OCW en SZW. Complementair aan het manifest is het werkprogramma tegen stagediscriminatie.

Hoe ziet het werkprogramma tegen stagediscriminatie eruit?

In dit overzicht vind je de verschillende fases waarin het werkprogramma tegen stagediscriminatie is opgedeeld. Elke fase kent andere doelstellingen en activiteiten die hieraan dienen bij te dragen. Per pagina zetten we een fase uiteen en lichten we toe wat er de komende jaren gaat gebeuren. De fases waaruit het werkprogramma bestaat zijn:

- 1 Bewustwording aanwakkeren
- 2 Documenteren, verzamelen en ontwikkelen van concrete acties
- 3 Het ontwikkelen van een gedeeld beeld aan effectieve toepasbare interventies
- 4 Trainen, ondersteunen en activeren van betrokkenen
- 5 Vormen en aanwakkeren van communities of practice
- 6 Inbedden en borgen van effectieve interventies

Wat is het werkprogramma tegen stagediscriminatie?

Het werkprogramma tegen stagediscriminatie in het hoger onderwijs is een landelijke actiegerichte aanpak. De insteek van het werkprogramma is om onderwijsprofessional (docent, stagecoördinator etc.) de vaardigheden en inzichten te geven die nodig zijn om effectief te handelen wanneer zij stagediscriminatie waarnemen. Tegelijkertijd legt het werkprogramma de nadruk op het in verbinding brengen van student, onderwijsprofessional en stageplek. Deze combinatie is nodig om een breed gedragen aanpak in de praktijk te brengen die ervoor zorgt dat professionals in het onderwijs met kennis en zelfvertrouwen kunnen optreden.

De aanpak is persoonlijk, activerend en richt zich voor de lange termijn op institutionele en organisatieverandering. Er wordt rekening gehouden met de verschillende regionale contexten door ruimte over te laten voor de inzichten uit de praktijk. Instellingen voor hoger onderwijs, stage organisaties en studenten (netwerken) zijn van harte uitgenodigd om actief deel te nemen.

Het werkprogramma is opgesteld door ECHO, Expertisecentrum Diversiteitsbeleid met input van de ondertekenaars van het manifest, in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

* Het werkprogramma staat voor een integrale aanpak waarbij alle zes punten zoveel mogelijk onderdelen van het werkprogramma verweven zijn. Onderdelen zijn toegespitst op specifieke doelstellingen, die hieronder worden toegelicht.

Bewustwording aanwakkeren

Wat?

Het beginpunt van het werkprogramma betreft het aanwakkeren van bewustwording omtrent stagediscriminatie. Hier gaat het om vragen zoals:

- Wat is stagediscriminatie?
- Wie kan er stagediscriminatie meemaken?
- Wat voor een rol kan ik pakken in het bestrijden van stagediscriminatie?
- Hoe ga ik om met mensen die stagediscriminatie meemaken?

Alhoewel het onderwerp van stagediscriminatie al bij veel mensen op het netvlies staat, is het belangrijk om ervoor te zorgen dat ook de verschillende aspecten hiervan naar voren komen. Dat houdt in dat – naast de betekenis van stagediscriminatie op papier – het ook belangrijk is om te weten welke vormen het aanneemt, hoe deze ervaringen zijn en wat je als omstander kan doen.

Hoe?

Om bewustwording aan te wakkeren, wordt er gebruik gemaakt van twee manieren van informatievoorzieningen.

Campagne

Een van de vormen van informatieverspreiding betreft een campagne, waarbij onderwijsinstellingen en stagebedrijven gestimuleerd worden om bewust na te denken over de motivatie achter hun keuzes.

De campagne is geen op zichzelf staande campagne. Onderwijsinstellingen en stage organisaties ontvangen het campagnemateriaal om dit vervolgens te verspreiden via (eigen) reguliere communicatie en media kanalen.

(Video)podcastreeks

Een tweede onderdeel van bewustwording komt terug in de (video) podcastreeks van het werkprogramma. In deze podcasts – zowel audio- als visueel – komen verschillende stemmen en ervaringen in beeld. Denk hierbij aan gesprekken tussen stagebedrijven en onderwijsinstellingen, studenten en stagecoördinatoren of andere gasten.

Deze reeks zal beschikbaar zijn via (gratis) online platformen.

Documenteren, verzamelen en ontwikkelen van concrete acties

Het ontwikkelen van een gedeeld beeld aan effectieve toepasbare interventies samenvoegen

Wat?

Dit werkprogramma is vanzelfsprekend niet de eerste maatregel die wordt genomen om stagediscriminatie tegen te gaan. Bij veel onderwijsinstellingen en stagebedrijven is er al sprake van zogeheten *good practices* die ervoor zorgen dat stagediscriminatie beperkt wordt.

Om ervoor te zorgen dat het wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden zijn de volgende vragen van belang:

- Welke effectieve maatregelen worden er nu al genomen op nationaal- en lokaal niveau?
- Op welke manier kunnen deze maatregelen het beste gedocumenteerd en verspreid worden?
- Voor welke aspecten van stagediscriminatie moeten er nog effectieve maatregelen ontwikkeld worden?

Hoe?

Focusgroepen

Als onderdeel van het werkprogramma zullen er regionale focusgroepen uitgevoerd worden om de ervaringen, inzichten en knelpunten vast te leggen. Hieraan zullen onderwijsprofessionals, studenten en representanten uit stagebedrijven deelnemen. De focusgroepen zijn regionaal toegespitst om zo ook de verschillende contexten van stagediscriminatie te (h)erkennen.

Meldpunt stagediscriminatie

Als derde onderdeel van deze sectie wordt ingezet op het lokaal opzetten van een meldpunt voor stagediscriminatie. In tegenstelling tot een landelijk meldpunt, zullen deze meldpunten door de onderwijsinstelling zelf verzorgd worden. Op deze manier is het melden van stagediscriminatie laagdrempeliger en is de onderwijsinstelling ook op de hoogte van de gevallen die spelen in hun eigen context.

Dialogotafels

Voor het tegengaan van stagediscriminatie is het ook belangrijk om verschillende belevingen en perspectieven met elkaar in contact te brengen. Om deze reden maakt het werkprogramma gebruik van dialogotafels, waarbij student, onderwijsprofessional en representant van stagebedrijven met elkaar de dialoog aangaan. Vanuit hier kan gekeken worden welke behoeftes er spelen en welke interventies hiervoor ontwikkeld moeten worden.

Trainen, ondersteunen en activeren van betrokkenen

Vormen en aanwakkeren van communities of practice samenvoegen

Wat?

Stagediscriminatie is een probleem van grote omvang, waardoor het belangrijk is om gemotiveerde en ervaren changemakers met elkaar in verbinding. Zulke gemeenschappen, waarbij ervaren onderwijsprofessionals, studenten en vertegenwoordigers van stage organisaties met elkaar in aanraking komen, worden ook wel *communities of practice* genoemd. Het opzetten van zulke gemeenschappen dient om de volgende vragen te benaderen:

- Welke vorm van kennisuitwisseling is wenselijk voor ervaringsdeskundigen?
- Op welke manier kunnen experts elkaar het beste ondersteunen?
- Vanuit welke flanken (invalshoeken) moet het onderwerp van stagediscriminatie sterker geagendeerd worden?

Hoe?

Leerlijn voor docenten en stage coördinatoren

Een van de kernelementen van het werkprogramma is een leerlijn voor onderwijsprofessionals. Tijdens dit traject zullen deelnemers de vaardigheden en kennis eigen maken om adequaat te handelen in gevallen van stagediscriminatie. Belangrijk is dat deelnemers eigenaarschap voelen over de problematiek in hun eigen context.

Leerlijn voor teams van instellingen

Deze leerlijn richt zich op een groep onderwijsprofessionals die binnen de context van een onderwijsinstelling of opleiding kijken wat er nodig is om een effectieve aanpak tegen stagediscriminatie te formuleren: *stageondersteuning-teams*. Deze leerlijn biedt *train-de-trainer* onderdelen en richt zich op instelling/faculteit brede aspecten die noodzakelijk zijn om voorzieningen en activiteiten in te bedden binnen bestaande voorzieningen. Op deze manier worden meerdere *communities of practice* gevormd.

Co-creatie sessies

Deze sessies zijn 'werkplaatsen' waar, uit te voeren acties en stakeholders bij elkaar komen om interventies uit te werken. Hierin staat vooral de vraag centraal wat nodig is om op basis van de gewenste intenties ook de gewenste impact te creëren.

Denktank

Een tweede onderdeel van dit speerpunt zullen er denktanks geïnitieerd worden, waarbij representanten van stagebedrijven, studenten en onderwijsprofessionals gezamenlijk zullen nadenken over effectieve en innovatieve aanpakken om stagediscriminatie tegen te gaan. Door op lange(re) termijn met elkaar aan de slag te gaan met het onderwerp van stagediscriminatie zullen er meerdere *communities of practice* ontstaan. Het in verbinding brengen van deze verschillende stakeholders zorgt er daarbij ook voor dat alle relevante perspectieven naar voren komen.

Inbedden van borgen van effectieve interventies

Wat?

Uitgangspunt van het werkprogramma is continuïteit en verduurzaming. Hierdoor is het belangrijk om al vroegtijdig aan de slag gaan met de waarborging en inbedding van de opbrengsten van het werkprogramma. Daarbij staan een aantal vragen centraal:

- Wat hebben onderwijsinstellingen en stagebedrijven nodig om ondersteuning te blijven bieden?
- Op welke manier kunnen *communities of practice* doorgezet worden na afloop van het werkprogramma?
- Hoe kunnen de opbrengsten van het werkprogramma langdurig en laagdrempelig beschikbaar blijven?

Hoe?

Micro modules

Deze sluiten aan bij de uiteenlopende beschikbaarheden van onderwijsprofessionals. Deze modules duren ongeveer 10-15 minuten, waardoor geïnteresseerden in staat zijn om laagdrempelig en flexibel kennis te maken met effectieve manieren waarop zij stagediscriminatie kunnen herkennen en aanpakken in hun eigen context. De inhoud van modules zal verschillende vormen van media omvatten, om zo ook aan te sluiten bij de variatie in leerstijlen- en voorkeuren die professionals hebben.

Jaarlijks seminar

Om te opbrengsten en inzichten te delen zal er een jaarlijks seminar georganiseerd worden. Het samenbrengen van experts op deze gelegenheid is van groot belang om de verbondenheid en samenwerking aan te wakkeren binnen de gemeenschap. Het jaarlijks seminar zal verschillende *good practices* benadrukken, experts aan het woord komen en gekeken worden naar knelpunten uit de praktijk. De opbrengsten van het seminar zullen ook gedocumenteerd en gedeeld worden.

Practices delen

Om te zorgen dat de opbrengsten ook beschikbaar zijn voor mensen die niet aanwezig zijn of minder nauw bij het werkprogramma betrokken zijn, zullen de *good practices* en ervaringen ook digitaal vastgelegd worden. Hiervoor zal gebruikt worden van een bestaand platform van inclusief onderwijs, die gedurende het werkprogramma aangevuld zal worden met ervaringen uit de praktijk. Dit zal gebeuren in de vorm van (video-)interviews, showcases, onderzoeken en nieuwsartikelen.

Wat is **discriminatie**?

In dit werkprogramma zien we discriminatie als het ongelijk behandelen, achterstellen of uitsluiten van mensen op basis van specifieke identiteitskenmerken die niet relevant zijn voor de context. Er kan bijvoorbeeld onderscheid worden gemaakt op afkomst, genderidentiteit, huidskleur, seksuele voorkeur, leeftijd, religie of beperking.

Wat is **stagediscriminatie**?

Stagediscriminatie is in deze context een bewuste handeling om een student een stage te ontkennen. Het onbewuste zit in de aannames waarop de afwijzing is gebaseerd. Die aannames worden door stage organisaties vaak als de realiteit beschouwd, terwijl het voor de student een onjuist vooroordeel is. Discriminatie is daarmee een persoonlijke ervaring en wordt door iedereen anders ervaren.

Stagediscriminatie kent veel verschillende verhalen, termen en perspectieven. Om studenten en onderwijsprofessionals te ondersteunen in het begrijpen- en bewerkstelligen van inclusief onderwijs is er een online platform opgesteld. Op dit platform worden veelgebruikte concepten uitgelegd, nieuwsartikelen uitgelicht en komen de verhalen en perspectieven van verschillende (ervarings) deskundigen aanbod. Nieuwsgierig? Kijk verder op het [Teaching Learning Center](#).

echo

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Vereniging Hogescholen

Universiteiten
van Nederland }

LSVb

ISU
INTERSTEDELIJK
STUDENTEN OVERLEG

V N O N C W

MKB
Nederland